

INGEZONDEN.

INSULINDE-QUAESTIE.

Waarde Redactie,

Vergun mij eenige opmerkingen naar aanleiding van het 2de rapport van de H.H. deskundigen aangaande de Insulinde-quaestie, dat j.l. Zaterdag in het *Tijdschrift* is opgenomen.

Nog in Indië was ik getuige van de verontwaardiging van de geneeskundigen uit Batavia (niet van de enkelen in het rapport van de commissie betrokken, doch van alle met wie ik daarover sprak) over de wijze, waarop, volgens het excerpt door Aneta naar Indië geseind, de commissie ad hoc de zaak van de Insulinde-sterfgevallen had behandeld. Over een dergelijk excerpt mag men evenwel niet oordeelen, en toen in Holland het volledige rapport mij onder de oogen kwam, was, hoewel dit in zijn strekking volkomen juist door Aneta bleek te zijn geëxcerpeerd, de zaak te lang geleden om zich nog daarin te mengen.

Doch nu blijkt het tweede rapport van de commissie ad hoc, hoezeer zij ook het tegendeel verzekert, toch de persoonlijke zaken voortdurend naar voren worden gebracht, en men zou vreesden de geheele zaak te zien ontaarden in persoonlijke hatelijkheden kan ik niet nalaten een ernstig woord van protest te doen hooren.

De commissie zegt, wij moesten een rapport uitbrengen aan reeders, die op medisch gebied leeken zijn en schreven een eenvoudig rapport.

Daarin zit het hem juist. De commissie schreef aan leeken, wier persoonlijk belang het was, het rapport wereldkundig te maken, en behandelde in haar rapport medische zaken op een wijze die m.i. zeer gevaarlijk is, waar het een openlijk geschrift aan leeken betreft. Leeken weten niet, dat de diagnose van roodvonk vaak tot de moeilijkste medische diagnoses behoort, ja vaak niet direct gesteld kan worden, en als zij nu zien, dat drie hoogleeraren, n.b. zonder de, inmiddels reeds overleden patiënten zelve te hebben gezien, zoo positief de diagnose stellen, moeten zij wel tot de conclusie komen, dat de tegenovergestelde zienswijze van de Indische medici aan grove nalatigheid te wijten is. Leeken weten niet, dat de reactie van DICK (niet als middel tot onderzoek van immuniteit, doch als diagnosticum) door velen niet betrouwbaar wordt geacht, en kunnen dus de argumenten van de deskundigen in dit opzicht niet op juiste waarde schatten. Zoo zou men kunnen doorgaan, en het is in de eerste plaats te betreuren, dat de commissie hier te lande niet heeft ingezien, hoezeer zij met haar rapport op een gevaarlijken weg was en hoezeer haar positieve uitingen kwaad bloed zouden kunnen zetten, zonder dat het publiek er door gebaat werd. Zij had dit moeten beseffen, en het is jammer, dat zij in haar tweede artikel, in stede van den boeg te wenden, met nog te meer spoed in dezelfde richting voortgaat.

En in de tweede plaats moet men bedenken, dat men hier gaat polemiseren met menschen, die niet direct kunnen antwoorden, zoodat men practisch altijd het laatste woord heeft, terwijl niemand hier de plaatselijke omstandigheden van het geval in Indië voldoende kan beoordeelen. Komt over 2 à 3 maanden het antwoord uit Indië, dan is hier de indruk van het eerste geschrift al lang vastgelegd, de feiten zelf zijn vergeten en het tegenwoord schijnt ons belachelijk en overdreven. Ook daarom is een dergelijke behandeling in een openbaar Tijdschrift af te keuren en ben ik het eigenlijk eens met college OVERBOSCH in het *Tijdschrift*-nummer van 15 October j.l.

Onze Indische collegae hebben recht op appreciatie van hun werk, op een zooveel mogelijk juist en objectief en welwillend oordeel over de vaak zoo moeilijke omstandigheden, waaronder zij hun werk verrichten. Wij doen alles, om een goede verstandhouding tusschen hen en ons te bevorderen, en de Leidsche vereeniging draagt daartoe naar haar beste krachten het hare bij. Het is te betreuren, dat nu op deze wijze, en nog wel van officieele zijde, deze goede verstandhouding en juiste waardeering wordt benadeeld. In dit opzicht vrees ik, dat de Indische heeren

volkomen gelijk hadden, waar zij vreesden, dat dit rapport niets dan verlies en geen winst zou beteekenen, en het is daarom, dat ik, hoewel ik niets met de kwestie te maken heb en als niet-practicus over de feiten zelf niet kan en wil oordeelen, dit woord van ernstig protest wilde doen hooren.

Utrecht, 19 Februarl 1929.

J. BOEKE.

VERANDERINGEN VAN DEN POLSSLAG GEDURENDE OOGOPERATIES

Naar aanleiding van het artikel van collega MARX, *Ned. Tijdschrift voor Geneesk.* 72, II, 42, mogen mij een paar opmerkingen vergund zijn over de bespreking der polsvariatiës.

Het heeft mij n.l. getroffen, dat, terwijl tot nu toe slechts een enkele sphygmograaf bestaat (FRANK-PETTER), waarmede polskrommen met practisch te verwaarloozen fouten kunnen worden geregistreerd, de schrijver zoo maar zonder meer de, op een zeer eenvoudige manier opgeschreven, volumewisselingen van de hand bij iederen polsslag als voldoende nauwkeurig beschouwt om er besluiten uit te trekken over polsvorm en dicrotie. Het is van te voren wel met zekerheid te voorspellen, dat de plethysmograaf van WIERSMA gegeven volumewisselingen van de hand bij een polsslag onbetrouwbaar zal opschrijven.

In ieder geval dient men deze fouten eerst vast te stellen, alvorens men uit de opgeschreven krommen iets wil lezen, wat den vorm betreft. Het is ook nog te bezien, of de volumewisselingen in de hand onder alle omstandigheden identiek zijn met den vorm van den radialispols.

Verder ligt de tijd, waarin men meende uit den vorm van den pols zoo maar besluiten te kunnen trekken over de hartwerkzaamheid, reeds lang achter ons.

Veel grootere uitslagen kan men krijgen bij dergelijke experimenten door gebruik te maken van instrumenten, welke de volumewisselingen opschrijven in den armmanchet van RIVA-ROCCI. De vorm van dergelijke curven alleen is al een probleem, laat staan de eventueele veranderingen erin bij gelijktijdige oogoperaties.

Lebong Tandai, 10 December 1928.

J. MULDER.

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van den heer MULDER diene het volgende De beschreven veranderingen in de polscurve zijn allen waargenomen, al kon dit door de weinig fraaie reproductie niet altijd goed zichtbaar gemaakt worden. Over de verklaring dezer veranderingen, waarover ik mij voorloopig slechts zeer vaag heb kunnen uitlaten, worden verdere onderzoekingen gedaan.

E. MARX.

STATISTISCH ONDERZOEK OVER THROMBOSE EN EMBOLIE.

Op den voorgrond zij gesteld, dat elke poging om licht te brengen in het bedroevende vraagstuk der thrombose en embolie gewaardeerd moet worden. Toch meen ik mijn bezwaren tegen een statistisch onderzoek niet te mogen verzwijgen.

In de eerste plaats zij opgemerkt, dat de diagnose: thrombose en embolie meermalen moeilijk, soms zelfs in het geheel niet, te stellen is. Ter illustreering het volgende:

In de maand November van het vorige jaar werd in het Tesselschade-ziekenhuis een 35-jarige oogenschijnlijk gezonde man opgenomen, met de sociale indicatie (horribile dictu): behandeling van eenige onnoozele varices aan het onderbeen. Last had de patiënt er niet van, maar hij was afgekeurd, en kwam met de mededeeling, dat hij zou worden goedgekeurd, wanneer hij van zijn varices bevrijd was.

Wij kozen daartoe de, in onze oogen eenvoudigste behandeling, n.l. de intraveneuse injectie-methode volgens SICARD met 20 pCt. salicylas natrius. Dit gebeurde 's morgens om 11 uur.